

केंद्र पुरस्कृत राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियानांतर्गत सन २०२४-२५ करिता आदिवासी उपयोजनेतुन केंद्र हिश्याचे ६०% २२१०F७३८ या लेखाशिर्षाखाली रु.२४१९.०० लक्ष व राज्य हिश्याचे ४०% २२१०E४५५ या लेखाशिर्षाखाली रु.१६१२.६७ लक्ष इतके अनुदान वितरीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: पुरमा -३५२४/प्र.क्र.५०५/आरोग्य-७
१० वा मजला, गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय संकुल इमारत
नवीन मंत्रालय, मुंबई ४०० ००९.
दिनांक : २३ जानेवारी, २०२५

वाचा :-

- १) केंद्र शासनाचे मंजूरी आदेश क्र. G.२७०१७/२१/२०२४-२५NHM-Finance/FTS-१८२७२७२४, दिनांक ३१.१२.२०२४
- २) केंद्र शासनाचे पत्र क्र. D.O. F.No.१ (१३). PFMS/२०२० NHM Finance दिनांक १६/०२/२०२३
- ३) वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रक क्र.संकीर्ण-१०१८/प्र.क्र.४६/अर्थोपाय, दिनांक ०५/१२/२०२३
- ४) वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रक क्र.संकीर्ण-१०१८/प्र.क्र.४०/अर्थ-३, दिनांक ०८/१२/२०२३
- ५) वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२४/प्र.क्र.३४/अर्थ दिनांक ०१/०४/२०२४
- ६) वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२४/प्र.क्र.८०/अर्थ दिनांक. २५.०७.२०२४
- ७) आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्र.बीयुडी-२०२४/प्र.क्र.०५/कार्यासन-६ दि.११.१०.२०२४
- ८) आदिवासी विकास विभागाचे शासन परिपत्रक क्र. बियुडी-२०२४/प्र.क्र.०२/कार्यासन-०६/ दिनांक १८/१०/२०२४
- ९) वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२४/प्र.क्र.१०८/अर्थ-३, दिनांक ०८/०१/२०२५

- १०) आदिवासी विकास विभागाचे शासन परिपत्रक क्र. बियुडी-२०२४/प्र.क्र.०२/कार्यासन-०६/ दिनांक १७/०१/२०२५
- ११) वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रक क्र.पुरक-२०२४/प्र.क्र.१०५/अर्थ-३, दिनांक ०१/०१/२०२५
- १२) संचालक (वित्त व लेखा) यांच्या प्रस्ताव क्र.राआसोम/एफएमजी/के.रा.हि/४११६१-१६७/२०२४-२५, दिनांक ०२/०१/२०२५

प्रस्तावना :-

ग्रामीण जनतेस सहजसाध्य, परवडण्याजोगी, कार्यक्षम, उत्तरायी आणि विश्वासाई, सर्व प्रकारच्या गरजूंना आरोग्य सेवा उपलब्ध करून देण्याच्या उद्देशाने केंद्र शासनाने संपूर्ण देशात एप्रिल २००५ पासून राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियान सुरु केले. सन २०१४-१५ मध्ये केंद्र शासनाने आरोग्य विषयक सर्व केंद्र पुरस्कृत योजना एकत्रित करून त्यास "राष्ट्रीय आरोग्य अभियान" असे नाव दिले. या राष्ट्रीय आरोग्य अभियानांतर्गत आता राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, राष्ट्रीय नागरी आरोग्य अभियान व राष्ट्रीय रोग नियंत्रण कार्यक्रम या केंद्र पुरस्कृत योजनांचा समावेश केला आहे. राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियानाकरीता आदिवासी उपयोजनेकरिता (TSP) निधी सन २०२४-२५ च्या मंजूर अर्थसंकल्पीत तरतुदीतून केंद्र व राज्य हिस्सा राज्य आरोग्य सोसायटीस उपलब्ध करून देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. प्रस्तुत प्रकरणी आता पर्यंत वितरीत करण्यात आलेल्या अनुदानाचा तपशील पुढील प्रमाणे आहे.

अ.क्र.	तपशील	(केंद्र) २२१०F७३८	(राज्य) २२१०E४५५
१	अर्थसंकल्पीय तरतूद (मूळ)	१३६८४.२१	१३६८१.४३
२	पावसाळी अधिवेशनातील मंजूर पुरक मागणी	०.००	२२४६.९५
३	हिवाळी अधिवेशनातील मंजूर पुरक मागणी	२६६०.२४	२०७६.६९
A	एकुण तरतूद	१६३४४.४५	१८००५.०७
	शासन निर्णयानुसार प्राप्त अनुदान		
१	बियुडी-१३२४/प्र.क्र.२१९/आरोग्य-७ दि.१६.०५.२०२४	४५५८.००	३०३८.६७
२	बियुडी-१३२३/प्र.क्र.२७३/आरोग्य-७ दि.२६/०६/२०२४	०.००	२२४७.०२
३	बियुडी-१३२४/प्र.क्र.२१९/आरोग्य-७ दि.१६.०७.२०२४	४००७.००	२६७१.३३
४	बियुडी-१३२४/प्र.क्र.३०५/आरोग्य-७ दि.१३.०८.२०२४	०.००	५७६.८५
५	बियुडी-१३२४/प्र.क्र.२१९/आरोग्य-७ दि.११.१०.२०२४	१२७१.००	८४७.३४

६	बियुडी-१३२४/प्र.क्र.४२०/आरोग्य-७ दि.१२.११.२०२४	०.००	३७१०.२८
७	बियुडी-१३२४/प्र.क्र.२१९/आरोग्य-७ दि.११.१०.२०२४	२४६६.००	१६४४.००
B.	एकुण शासन निर्णयानुसार प्राप्त अनुदान	१२३०२.००	१४७३५.४९
C.	वितरणासाठी प्रस्ताव सादर		
१	दिनांक १३/१२/२०२४	०.००	२१६.४५
C	उपलब्ध तरतूद एकुण (A-B)	४०४२.४५	३०५३.१३

उपरोक्त विवरणपत्रात नमूद केल्यानुसार राष्ट्रीय आरोग्य अभियान अंतर्गत राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियाना करिता सन २०२४-२५ या आर्थिक वर्षासाठी आदिवासी उपयोजनेकरिता (TSP) वर्गवारी साठी उपलब्ध करून दिलेल्या केंद्र हिस्सा २२१०F७३८ या लेखाशिर्षांतर्गत रु.२४१९.०० लक्ष तसेच सदर रक्कमेच्या समरूप राज्य हिश्यापोटी २२१०E४५५ या लेखाशिर्षांतर्गत आदिवासी उपयोजनेतुन ४० टक्के राज्य हिश्याचा रु.१६१२.६७ लक्ष इतका इतका निधी वितरीत करण्यास आदिवासी विकास विभागाने संदर्भ क्र.(१०) येथील शासन परिपत्रकान्वये मान्यता दिलेली आहे. तरी, सन २०२४-२५ च्या अर्थसंकल्पीय अंदाजातील तरतुदीतुन सन २०२४-२५ या आर्थिक वर्षासाठी आदिवासी उपयोजनेकरिता (TSP) वर्गवारी साठी उपलब्ध करून दिलेल्या केंद्र हिस्सा २२१०F७३८ या लेखाशिर्षांतर्गत रु.२४१९.०० लक्ष तसेच सदर रक्कमेच्या समरूप राज्य हिश्यापोटी २२१०E४५५ या लेखाशिर्षांतर्गत आदिवासी उपयोजनेतुन ४० टक्के राज्य हिश्याचा रु.१६१२.६७ लक्ष इतका निधी राज्य आरोग्य सोसायटीस उपलब्ध करून देण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :-

राष्ट्रीय आरोग्य अभियान अंतर्गत राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य कार्यक्रमाकरिता आदिवासी उपयोजनेकरिता (TSP) सन २०२४-२५ या आर्थिक वर्षासाठी केंद्र हिश्यासाठी लेखाशिर्ष २२१०F७३८ करिता रु.१३६८४.२१ लक्ष व हिवाळी अधिवेशनात रु.२६६०.२४ लक्ष अशी एकुण रु.१६३४४.४५ लक्ष इतकी तरतूद करण्यात आलेली आहे. तसेच राज्य हिश्यासाठी रु.१३६८१.४३ लक्ष इतकी व पावसाळी अधिवेशनात रु.२२४६.९५ लक्ष तसेच हिवाळी अधिवेशनात रु.२०७६.६९ लक्ष अशी एकुण रु.१८००५.०७ लक्ष इतकी तरतूद करण्यात आलेली आहे. केंद्र व राज्य

हिश्यासाठी करण्यात आलेल्या तरतूदीमधून केंद्र हिश्याचे रु.२४१९.०० लक्ष इतकी रक्कम वितरीत करण्यास तसेच राज्य हिश्याचे रु.१६१२.६७ लक्ष इतके अनुदान राज्य आरोग्य सोसायटीस वितरीत करण्यास याद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे.

०२. सदरचा खर्च केंद्र लेखाशिर्ष २२१०F७३८ व राज्य लेखाशिर्ष २२१०E४५५ अंतर्गत सन २०२४-२५ च्या मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा व त्या लेखाशिर्षाखाली खर्ची दाखविण्यात यावा.

०३. उपरोक्त अनुदानासाठी प्रशासकीय अधिकारी, आरोग्य सेवा आयुक्तालय, मुंबई यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. त्यांनी याबाबतचे देयक कोषागारात सादर करून विहित केलेल्या बाबींवर खर्च करण्यासाठी सदर रक्कम आयुक्त, आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, राज्य आरोग्य सोसायटीच्या यांच्याकडे संपुर्ण करावी. यासाठी सहसंचालक (अ. व प्र.), आरोग्य सेवा, मुंबई यांना “नियंत्रण अधिकारी” म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

०४. सदर प्रस्तावावरील खर्च खालील प्रमाणे नमुद लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा व तो सन २०२४-२५ साठी मंजूर करण्यात आलेल्या उपलब्ध तरतूदीतून भागविण्यात यावा.

अ. क्र.	तपशिल	(रु.लाखात)		
		लेखाशिर्ष	सन २०२४-२५ ची अर्थसंकल्पीय तरतूद + पुरवणी मागणी	मागणी रक्कम (केंद्र व राज्य हिस्सा ६०% / ४०%)
१	आदिवासी विकास विभाग मागणी क्र. टी - ५,२२१० - वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य, ०६, सार्वजनिक आरोग्य विभाग ७९६, जनजाती क्षेत्र उपयोजना (०१), जनजाती क्षेत्र उपयोजना, (०१) (०४) राष्ट्रीय ग्रामिण आरोग्य अभियान-	२२१०F७३८	१६३४४.४५	२४१९.००

	राज्य आरोग्य संस्थांना सहायक अनुदान (केंद्र हिस्सा ६०%) (कार्यक्रम) , ३१, सहायक अनुदाने (वेतनेतर)			
२	आदिवासी विकास विभाग मागणी क्र. टी - ५, २२१० - वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य, ०६, सार्वजनिक आरोग्य विभाग ७९६, जनजाती क्षेत्र उपयोजना ०१, जनजाती क्षेत्र उपयोजना, (०१) (१६) राष्ट्रीय ग्रामिण आरोग्य अभियान- राज्य आरोग्य संस्थांना सहायक अनुदान (राज्य हिस्सा ४०%) (कार्यक्रम) , ३१, सहायक अनुदाने (वेतनेतर)	२२१०E४५५	१८००५.०७	१६१२.६७

०५. वित्त विभागाच्या दिनांक २५ जुलै, २०२४ च्या शासन परिपत्रका सोबत जोडलेल्या परिशिष्टातील अनु.क्र.९ मधील मुद्दा क्र.१ ते १० मधील अटी व शर्तीची पूर्तता केली असल्याचे कार्यक्रम प्रमुख / संचालक (वित्त व लेखा), राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई यांनी शासनास कळविले असून त्याबाबतचे प्रमाणपत्र सादर केले आहे. त्यामुळे सदरहू प्रकरणी वित्त विभागाच्या दिनांक २५.०७.२०२४ च्या शासन परिपत्रकाच्या परिशिष्टातील मुद्दा क्र. १ ते १० मधील अटींची पूर्तता झाली असल्याचे प्रमाणित करण्यात येत आहे.

०६. यापुर्वी वितरीत केलेल्या निधीच्या अनुषंगाने राज्य आरोग्य सोसायटीच्या लेखा परिक्षणामध्ये कोणतेही गंभीर आक्षेप नसल्याचे राज्य आरोग्य सोसायटीने प्रमाणित केलेले आहे.

०७. सदर प्रस्तावावरील वितरीत करण्यात येणारा निधी पुरवठादाराच्या/लाभार्थ्याच्या खात्यात थेट जमा होणार आहे.

०८. सदर प्रस्तावात वस्तू खरेदी प्रस्ताव तसेच, भांडवली वस्तू खरेदीचा समावेश नाही. सदर कार्यक्रमांच्या संबंधित लेखाशिर्षाखाली एक वर्ष जून संक्षिप्त देयक प्रलंबित नाही. शासनाच्या धोरणानुसार सदर प्रस्तावावरील निधी राज्य आरोग्य सोसायटीच्या स्वतंत्र बँक खात्यात जमा

करुन खर्च करण्यात येत असल्याचे त्याचप्रमाणे वित्त विभागाच्या दिनांक ०१ एप्रिल, २०२४ च्या शासन निर्णयातील संबंधित असलेल्या सर्व तरतुदीचे /अटी व शर्तीचे पालन करुन त्या संदर्भात आवश्यक ते प्रमाणपत्र सादर करणे अथवा आवश्यक त्या बाबीं स्वतंत्रपणे प्रमाणित करणे राज्य आरोग्य सोसायटीस अथवा सदरहून निधी ज्या यंत्रणेमार्फत खर्च करण्यात येणार त्या कार्यक्रम प्रमुखास बंधनकारक राहील.

महाराष्ट्र शासन वित्त विभाग शासन निर्णय क्र. मुंविनि-२०२२/प्र.क्र.२७/२०२२/विनियम, दिनांक १२.०१.२०२३ मधील नमूद अटी व शर्तीच्या अधिन राहून निधी वितरण करण्यात येत आहे.

०९. सदर अनुदान सशर्त असून या पूर्वी वितरीत केलेल्या अनुदानाचे प्रमाणपत्र सादर केले आहे. वित्त विभागाचे शासन परिपत्रक, क्र.२०१३/प्र.क्र.८५/२०१३/ अर्थसंकल्प-३, दिनांक २५ एप्रिल, २०१३ नुसार उपरोक्त निधीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र (UC) सादर केल्यानंतरच पुढील अनुदान वितरीत करण्यात येईल.

१०. शासनाच्या धोरणानुसार सदर प्रस्तावावरील निधी राज्य आरोग्य सोसायटीच्या स्वतंत्र बँक खात्यात जमा करुन खर्च करण्यात येत असल्याचे त्याचप्रमाणे वित्त विभागाच्या दिनांक २४.०६.२०२१ व दिनांक १४.१०.२०२१ च्या शासन निर्णयातील संबंधित असलेल्या सर्व तरतुदीचे/ अटी व शर्तीचे पालन करुन त्यासंदर्भात आवश्यक ते प्रमाणपत्र सादर करणे अथवा आवश्यक त्या बाबी स्वतंत्रपणे प्रमाणित करणे राज्य आरोग्य सोसायटीस अथवा सदरहून निधी ज्या यंत्रणेमार्फत खर्च करण्यात येणार त्या कार्यक्रम प्रमुखास बंधनकारक राहील.

११. सदर प्रस्तावावरील निधीच्या विनियोगाच्या अनुषंगाने आवश्यक तेथे करावयाच्या खरेदीच्या संदर्भात शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, दिनांक १ डिसेंबर, २०१६ मधील तरतूदीनुसार सक्षम प्राधिकारी यांची प्रशासकीय मान्यता घेण्यात यावी.

१२. सदरचा शासन निर्णय आदिवासी विकास विभागाचे संदर्भ क्र. (१०) येथील दिनांक १७/०१/२०२५ च्या परिपत्रकातील तरतूदीच्या अनुषंगाने निर्गमित करण्यात येत आहे.

१३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०१२३१३२१०४०४१७ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(राजेंद्र वि. कुडले)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. महालेखापाल(लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र- १, मुंबई/ महाराष्ट्र-२, नागपूर.
२. महालेखापाल, (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र- १, मुंबई/ महाराष्ट्र-२, नागपूर.
३. आयुक्त आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई.
४. संचालक, आरोग्य सेवा संचालनालय, मुंबई.
५. संचालक, (वित्त व लेखा), राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई.
६. अति. संचालक, राज्य कुटुंब कल्याण कार्यालय, पुणे
७. सहसंचालक (अर्थ व प्रशासन), आरोग्य सेवा, पुणे
८. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
९. निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई.
१०. वित्त विभाग (अर्थसंकल्प/व्यय-१३), मंत्रालय, मुंबई.
११. कार्यासन अर्थसंकल्प/लेखा, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मुंबई
१२. निवडनस्ती (आरोग्य -७) .